

Федір Петрунь: історик та географ

У цьому році виповнилось 120 років з дня народження відомого українського вченого, історика, географа, краєзнавця та бібліографа Федора Євстафійовича (Остаповича) Петруня (1894-1963).

Більша частина життя Ф. Є. Петруня була віддана роботі в навчальних закладах м. Одеси. Перелік місць роботи дослідника включає одеську жіночу гімназію, бібліотеку Новоросійського університету, Центральну наукову бібліотеку Вищої школи Одеси, та

інші. На географічному факультеті Одеського державного університету Ф. Є. Петрунь працював майже чверть століття (1941-1963).

Свої оригінальні наукові праці вихованець історико-філологічного факультету Новоросійського університету Ф. Є. Петрунь присвячував здебільшого історичній географії та картографії українських земель, зокрема Одеській області та Одеси. Багаторічна дослідницька робота в різноманітних архівних, музейних та бібліотечних установах Радянського Союзу дозволила Ф. Є. Петруню стати автором цілої низки різноманітних робіт стосовно походження географічних назв поселень та річок на території України. Серед найвідоміших праць Ф. Є. Петруня такі дослідження, як «К вопросу об источниках «Большого Чертежа» (1924), «Степове Побужжя в господарському та військовим укладі Українського пограниччя: замітки до Броневського та Боплана» (1926), «Качибей на старинних картах» (1928), «Старовинні шляхи Одещини: історично-топографічна довідка» (1929), «Східня межа Великого князівства Литовського в 30-х роках XV сторіччя» (1928) тощо.

Після захисту дисертації на звання кандидата географічних наук «Пути и подступы к Днестру: очерки по истории русской географии 2-ой пол. XIX ст.» (1944) Ф. Є. Петрунь працював над питаннями фізичної географії. з 1948 р. очолював однойменну кафедру в Одеському державному університеті, був виконуючим обов'язки декана географічного факультету. Під керівництвом Федора Євстафійовича колективом географів Одеського державного університету протягом 50-60-х рр. було виконано фізико-географічне районування територій Одеської, Вінницької, Кіровоградської та Миколаївської областей.

Впродовж усього свого життя Ф. Є. Петрунь збирав книги, присвячені історії, географії, геології, біології, медицині, військовій справі, економіці, психології, етнографії, філології і т. п. Незважаючи на важкі, а згодом трагічні, перипетії свого життя (арешт та перебування у в'язниці в 1931-1932 рр., евакуація в Майкоп та Байрам-Алі в 1941-1944 рр., неможливість захисту докторської дисертації), Ф. Є. Петрунь активно поповнював свою бібліотеку книгами. Не зупинив Федора Євстафійовича і той факт, що частину його бібліотеки, наукового архіву та картографічного зібрання в роки окупації вивезли з Одеси представники румунської адміністрації. З новими силами дослідник намагався знайти зниклу частину свого зібрання та продовжував поповнювати свою бібліотеку.

Протягом 1952-1962 рр. Ф. Є. Петрунь передавав книги та карти зі свого особистого зібрання до бібліотеки Одеського державного університету, частина з них зараз зберігається в якості іменного книжкового фонду Ф. Є. Петруня, в якому представлені видання XVIII – середини XX ст. І сьогодні наукова спадщина Федора Євстафійовича привертає увагу дослідників і студентів.

З нагоди 120-річчя з дня народження Федора Євстафійовича Петруня Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова представляє віртуальну виставку, присвячену пам'яті цього відомого вченого, справжнього подвижника гуманітарного знання.

З експонатами виставки можна ознайомитися в розділі «Віртуальні виставки» на офіційному сайті Наукової бібліотеки за адресою:

<http://lib.onu.edu.ua/ua/Virtgalery/>

Головний бібліограф НБ ОНУ М. В. Алексєєнко

зав. сектором НБ ОНУ С. В. Березок